

Voortoets NB-wet Recreatieve Zone Heihorsten

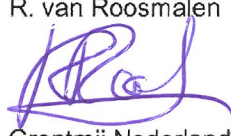
Definitief

BAKO Projecten B.V.

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 24 februari 2012

Verantwoording

Titel : Voortoets NB-wet Recreatieve Zone Heihorsten
Subtitel :
Projectnummer : 313182
Referentienummer : GM-0055690
Revisie : D1
Datum : 24 februari 2012

Auteur(s) : J.A. Ettema
E-mail adres : jody.ettema@grontmij.nl
Gecontroleerd door : J. van Vliet
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : R. van Roosmalen
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	5
1 Inleiding.....	6
2 Wettelijke kader	8
2.1 Natuurbeschermingswet 1998	8
3 Afbakening te toetsen habitattypen, (in)directe effecten en toetsingsafstand	9
3.1 Inleiding.....	9
3.2 Afbakening te toetsen natuurlijke habitats en indirecte effecten	9
3.2.1 Natuurlijke habitats	9
3.2.2 Indirecte effecten stikstofdepositie op soorten.....	9
3.2.3 Indirecte effecten recreatie op diersoorten	9
3.2.4 Directe effecten geluidsverstoring op diersoorten	9
3.3 Toetsingsafstand.....	9
4 Gebiedsbeschrijving Strabrechtse Heide & Beuven	10
4.1 Gebiedsbeschrijving.....	10
4.2 Kwalificerende habitattypen en soorten met bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen.....	10
5 Uitgangspunten bestemmingsplan	12
5.1 Vigerend bestemmingsplan	12
5.2 Nieuw bestemmingsplan	12
6 Effectbeschrijving en beoordeling	13
6.1 Algemeen	13
6.2 Verstoringsindicatoren	13
6.3 Effectbepaling	13
6.3.1 Verontreiniging	13
6.3.2 Geluidsverstoring	13
6.3.3 Lichtverstoring.....	15
6.3.4 Optische verstoring	15
6.3.5 Verzuring.....	16
6.3.6 Vermesting	16
7 Conclusie	19

Bijlage 2: Geraadpleegde literatuur

Bijlage 3: Relevante effectindicatoren ELenI

Bijlage 4: Ontwerpk kaart Strabrechtse Heide en Beuven

Bijlage 5: Habitattypenkaart Strabrechtse Heide en Beuven

Samenvatting

Op grond van de effectbeschrijving die is afgeleid van de Effectenindicator van de website van het ministerie van EL&I kan worden geconcludeerd dat de wijzigingen als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan recreatieve zone De Heihorsten niet zullen leiden tot negatieve effecten op kwalificerende habitattypen en (vogel)soorten voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Aan de hand van de effectenindicator kon op voorhand niet uitgesloten worden dat deze effecten een significant karakter hebben. Echter, in de voorliggende voortoets zijn bepaald welke factoren daarbij al dan niet een rol spelen. De factoren die mogelijk een effect konden veroorzaken waren licht- en geluidsverstoring, verontreiniging, en verzuring en vermessing. Deze Voortoets biedt voldoende specifieke informatie om een effectbeoordeling te maken waarmee het optreden van (significant) negatieve effecten kan worden uitgesloten. Nader onderzoek naar mogelijke effecten van het nieuwe bestemmingsplan op de instandhoudingsdoelstellingen van de Strabrechtse Heide & Beuven wordt dan ook niet noodzakelijk geacht. Derhalve kan voor de realisatie van de voorgenomen ontwikkeling in het kader de Natuurbeschermingswet 1998 een vergunningaanvraag achterwege worden gelaten.

1 Inleiding

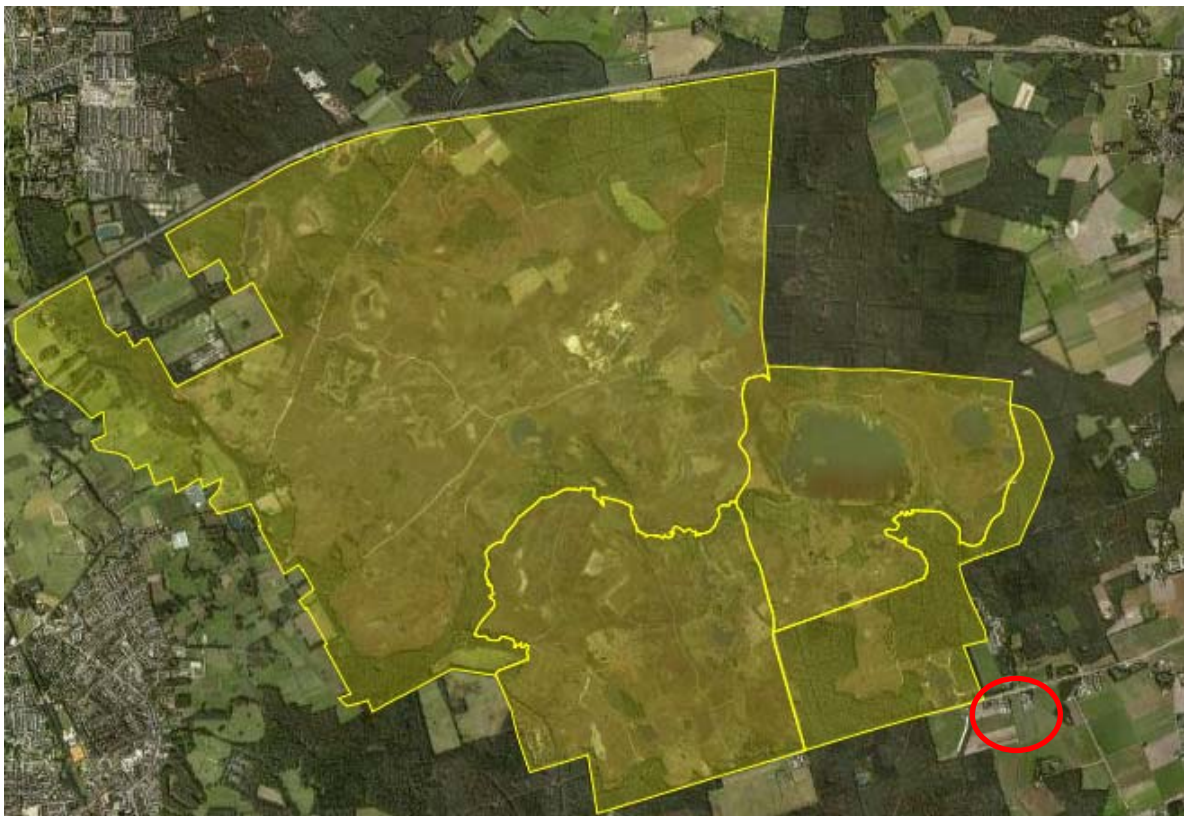
BAKO Projecten B.V. heeft voornemens voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor 'Recreatieve zone De Heihorsten' binnen het masterplan 'De Heihorsten'. In het nieuwe plan worden onder andere uitbreidingsmogelijkheden geboden aan recreatieve bedrijven in het gebied. In het kader van het bestemmingsplan wordt een voortoets opgesteld voor activiteiten, die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het milieu.

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden en deze heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. Voor alle natuurgebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Als er ontwikkelingen plaatsvinden die mogelijk effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden dan dient dit te worden beoordeeld.

In eerste instantie worden de effecten globaal beoordeeld. Hierbij wordt middels een effectbepaling ingeschat wat de effecten zijn van het plan op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden. Uit de conclusies en aanbevelingen van de Voortoets moet blijken of een Passende beoordeling noodzakelijk is.

Een Passende beoordeling op grond van de Europese Habitatrichtlijn is noodzakelijk, indien significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden niet bij voorbaat zijn uit te sluiten. Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn lidstaten namelijk verplicht speciale Natura 2000-gebieden aan te wijzen, waarin het behoud en herstel van de biodiversiteit, centraal moeten staan. Nabij het plangebied (<1 kilometer) heeft Nederland de Strabrechtse Heide & Beuven als Natura 2000- gebied in concept aangewezen als Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied. Daarnaast is het Beuven aangewezen als Beschermde Natuurmonument.

BAKO Projecten B.V. heeft Grontmij Nederland B.V. gevraagd een ecologische Voortoets uit te voeren naar de effecten van de beoogde ontwikkelingen op de instandhoudingsdoelen van het genoemde Natura 2000-gebied. De globale ligging (van het nieuwe bestemmingsplan rode omlijning) ten aanzien van de Strabrechtse Heide & Beuven is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Globale ligging Recreatieve Zone Heihorsten (rode omlijning) in relatie tot Natura2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven (gele arcering)

2 Wettelijke kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 (NBwet) in werking getreden. Deze wet heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) in Nederland. De Natura 2000-gebieden bestaan uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. De Vogelrichtlijngebieden zijn aangewezen voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten (kwalificerende soorten). Kwalificerende soorten zijn soorten waarvan geregeld meer dan 1% van de biogeografische populatie in het gebied verblijft of waarvoor het gebied tot de vijf belangrijkste gebieden in Nederland behoort.

De Habitatrichtlijngebieden zijn aangemeld voor het beschermen van andere diersoorten en habitattypen (natuurtypen) waarvoor Europa op wereldschaal een bijzondere verantwoordelijkheid draagt. Samen vormen deze gebieden het Europese Natura 2000 netwerk.

Voor de Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd in de (concept) aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden. In de besluiten staat omschreven wat de doelen zijn met betrekking tot de oppervlakte en de kwaliteit van de habitattypen. Voor sommige doelen betreft dat behoud van oppervlakte en kwaliteit. Maar ook uitbreiding van oppervlakte en verbetering van kwaliteit of een combinatie daarvan zijn mogelijkheden. Nieuwe ontwikkelingen mogen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en soorten. Om de effecten van een ontwikkeling op een Natura 2000-gebied te toetsen wordt de Habitattoets uitgevoerd. De Habitattoets bestaat uit drie mogelijke onderzoekssituaties, die opeenvolgend doorlopen kunnen worden maar ook los van of in combinatie met elkaar. Deze drie onderzoekssituaties zijn:

- oriëntatiefase (de Voortoets);
- verslechteringstoets;
- passende beoordeling.

In de oriëntatiefase wordt aan de hand van een Voortoets gekeken of de ontwikkelingen waarin het plan voorziet mogelijk (significante) negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied.

Van een negatief effect is sprake indien een verstoring optreedt van een kwalificerende soort of een verslechtering van een kwalificerend habitatype. Indien deze verstoring of verslechtering leidt tot een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen voor een betreffende soort of habitatype, dan is sprake van een significant negatief effect.

Indien uit de voortoets blijkt dat het plan geen negatieve effecten met zich meebrengt is geen verder onderzoek noodzakelijk. Wanneer een significant negatief effect niet op voorhand uitgesloten kan worden moet een Passende beoordeling worden uitgevoerd. Wanneer een significant negatief effect wel kan worden uitgesloten maar er mogelijk toch sprake is van verslechtering van een habitatype of een habitat van een soort, wordt aan de hand van een verslechteringstoets gekeken welke gevolgen deze negatieve effecten hebben op de betreffende soort of het habitatype.

3 Afbakening te toetsen habitattypen, (in)directe effecten en toetsingsafstand

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte afbakening weergegeven van de te toetsen natuurlijke habitats, indirecte effecten en de toetsingsafstand die voor dit onderzoek wordt gehanteerd.

3.2 Afbakening te toetsen natuurlijke habitats en indirecte effecten

3.2.1 Natuurlijke habitats

Door Alterra is een overzicht gemaakt van de gevoeligheid van natuurlijke habitats voor stikstofdepositie; de zogeheten kritische depositiewaarden van natuurlijke habitats (Dobben & van Hinsberg 2008). Het merendeel van de natuurlijke habitats in Nederland is gevoelig voor stikstofdepositie. In deze Voortoets wordt gekeken in welke mate er binnen het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven natuurlijke habitats voorkomen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Voor die gebieden moet de invloed van stikstofdepositie als gevolg van de Recreatieve Zon De Heihorsten nader worden bekeken.

3.2.2 Indirecte effecten stikstofdepositie op soorten

Stikstofdepositie leidt over het algemeen niet tot directe effecten op diersoorten. Wel kan sprake zijn van indirecte effecten als gevolg van aantasting van de kwaliteit van hun habitat of hun voedselbronnen. Met name soorten die exclusief gebonden zijn aan habitats en/of voedselbronnen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie zijn indirect gevoelig voor stikstofdepositie. In deze voortoets wordt alleen ingegaan op diersoorten die exclusief gebonden zijn aan habitats en/of voedselbronnen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie en die daardoor mogelijk gevoelig zijn voor een toename van stikstofdepositie. Voor die soorten moet de invloed van stikstofdepositie als gevolg van het bestemmingsplan Recreatieve Zone Heihorsten nader worden bekeken.

3.2.3 Indirecte effecten recreatie op diersoorten

Het toestaan van recreatie binnen het bestemmingsplan leidt over het algemeen niet tot directe effecten op diersoorten. Wel kan sprake zijn van indirecte effecten als gevolg van een toenemende recreatiedruk op omliggende natuurgebieden. Met name soorten die gevoelig zijn voor verstoring door menselijke aanwezigheid kunnen hierdoor effecten ondervinden.

3.2.4 Directe effecten geluidsverstoring op diersoorten

Geluidsverstoring wordt met name veroorzaakt door (de toename van) verkeer naar en vanaf het plangebied. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd. Van de effecten van geluidsverstoring op andere soortgroepen is slechts weinig bekend.

3.3 Toetsingsafstand

Uit het Alterra-rapport Ammoniakemissie en -depositie in en rondom de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten (Kros *et al* 2008) blijkt dat ammoniakdepositie vanuit verkeersbewegingen met name invloed heeft op relatief korte afstanden (0-3km) van de bron. In deze voortoets wordt uitgegaan van een toetsingsafstand van maximaal 3km. Er zijn geen omstandigheden die ertoe leiden dat een ruimere toetsingsafstand moet worden aangehouden.

4 Gebiedsbeschrijving Strabrechtse Heide & Beuven

4.1 Gebiedsbeschrijving

De Strabrechtse Heide bestaat grotendeels uit glooiend dekzandlandschap, met daarnaast een deel stuifzandlandschap. Het gebied wordt gekenmerkt door een afwisseling van droge stukken met heide (deels op voormalig stuifzand), kleine stuifzanden en laagtes met natte heide en vennen. In het oosten van het gebied ligt het Beuven, het grootste ven van ons land. Hier is één van de eerste venherstelprojecten uitgevoerd, wat geleid heeft tot de terugkeer van zeldzame soorten. In dit ven wordt water uit de Peelrijt via een bezinkingsbekken ingelaten. Een aantal vennen worden deels gevoed door lokale kwel. De omringende bossen van het gebied bestaan vooral uit grove dennen. Aan de noordwestkant van het gebied ligt het beekdal van de Kleine Dommel, met alluviale bossen, wilgenstruweel, moerasruigten en vochtige schraallanden.

4.2 Kwalificerende habitattypen en soorten met bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen

Voor de Strabrechtse Heide & Beuven zijn in concept aanwijzingsbesluiten geformuleerd. Het gaat hierbij om een zestal habitattypen, een enkele habitatsoort en een drietal vogelrichtlijnsoorten. Daarnaast is het Beuven aangewezen als Beschermde Natuurmonument. De volgende instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd:

H2310 Psammofiele heide met Calluna en Genista

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype stuifzandheiden met struikhei is over het algemeen van voldoende kwaliteit. Het habitatype komt op veel plaatsen voor in een fraai mozaïek met natte heide en vennen, dankzij het kleinschalige reliëf in het gebied.

H2330 Open grasland met Corynephorus- en Agrostis-soorten op landduinen

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het gebied bestaat voor een groot deel uit dichtgegroeid stuifzand. Het enige deel dat nog actief is (habitatype zandverstuivingen) dient een zodanige omvang te krijgen dat het zonder veel beheer in stand blijft. Daarmee kan ook de soortensamenstelling verbeteren.

H3110 Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (Littorelletalia uniflorae)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zeer zwakgebufferde vennen komt voor in het Beuven, het grootste ven in ons land. Dit ven is circa 20 jaar geleden opgeschoond, maar een duurzame waterkwaliteit (buffering) is nog niet gerealiseerd. Het habitatype beslaat momenteel een vrij groot gedeelte van het ven, maar vooral in matig ontwikkelde vorm. Door uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit zal het gebied in de toekomst een zeer grote bijdrage leveren aan het landelijke doel voor het habitatype.

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het Littorelletalia uniflorae en/of Isoëto-Nanojuncetea

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zwakgebufferde vennen komt voor in het Beuven (grote oppervlakte) en daarbuiten met matige kwaliteit en een geringe oppervlakte in diverse vennen op de

Strabrechtse Heide. Met name voor de Strabrechtse heide is de kwaliteitsverbetering van toepassing.

H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zure vennen komt voor in het ven Hoenderboom.

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting Het betreft hier één van de gebieden met de grootste oppervlakte aan vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A). De heide is op veel plaatsen in goede kwaliteit aanwezig, maar toch is ook een aanzienlijk deel vergrast. Verbetering van de kwaliteit is zeer kansrijk.

H91E0 Bossen op alluviale grond met Alnus glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting Het habitatype is gedeeltelijk goed ontwikkeld (in de vorm van elzenbroekbos), maar kan op andere plaatsen verbeterd worden (bijvoorbeeld het vogelkers-essenbos).

H1831 Drijvende waterweegbree

Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting Drijvende waterweegbree is al lange tijd bekend uit het Beuven. Er lijkt hier een duurzame populatie aanwezig te zijn. Daarnaast is de soort ook in de Witte Loop aangetroffen.

A021 Roerdomp

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting De roerdomp is van oudsher een broedvogel met bijvoorbeeld in 1970 5 paren en in 1988 4 paren. Overigens ontbrak de soort geregeld maar sedert 1994 wordt weer jaarlijks gebroed. In de periode 1999-2003 zijn jaarlijks 2-7 paren geteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Brabant ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A022 Woudaap

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.

Toelichting In 1996 werd de Woudaap voor het eerst gemeld. Daarna jaarlijks in de periode 2001-2003 met respectievelijk 1, 3 en 3 paren. Het is één van de weinige jaarlijkse bezette broedplaatsen in Nederland in deze eeuw. Het betreft een relatief geïsoleerde populatie en zowel in het gebied als in de regio is de draagkracht te gering voor een sleutelpopulatie.

A127 Kraanvogel

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 70 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting De aantallen kraanvogels zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als slaapplek voor deze soort. De Strabrechtse Heide & Beuven, de Groote Peel en de Engbertsdijkerven leveren de grootste bijdrage binnen het Natura2000-netwerk. Trendgegevens van de soort zijn niet beschikbaar. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig vanwege de afname van het aantal pleisterplaatsen en het aantal pleisterende vogels, en de toename van de onrust in de overgebleven gebieden. De aantallen in de monitoringsgebieden nemen niet significant af, zodat een herstelopgave op onderdeel populatie in de aangewezen gebieden niet aan de orde is.

5 **Uitgangspunten bestemmingsplan**

5.1 Vigerend bestemmingsplan

Momenteel hebben de bouwvlakken binnen het plangebied de bestemmingen 'agrarische bedrijven' en 'niet-agrarisch-verwante bedrijven/funcities'. De gronden zijn aangeduid als 'agrarisch gebied met landschappelijke waarden'. Deze grond is in hoofdzaak bedoeld voor agrarische doeleinden. Dagrecreatief medegebruik is toegestaan.

5.2 Nieuw bestemmingsplan

Het plangebied omvat de zone tussen de recreatieve poort en restaurant 't Weekend. Het betreft de zone gelegen ten zuiden van de Provinciale weg. De recreatieve poort is gelegen ten zuiden van het Witven. In dit gebied zijn initiatieven voor diverse recreatieve en landschapsvormende activiteiten. De belangrijkste initiatieven zijn verblijfsrecreatie, met bijbehorende voorzieningen, een informatiecentrum en een restaurant. De voorgenomen ontwikkeling past echter niet binnen de bestemmingsomschrijving, waardoor een bestemmingsplan herziening noodzakelijk wordt. Verder is er de volgende landschappelijke waarde aan toegekend 'visueel-ruimtelijk waardevol: beslotenheid/bosrandzone'. Deze aanduiding blijft ongewijzigd van toepassing op het gebied ook in de nieuwe situatie. Echter momenteel wordt de bestemmingsplan-systematiek conform de SVBP gehanteerd, waardoor dit anders geformuleerd zal worden in het bestemmingsplan.

6 Effectbeschrijving en beoordeling

6.1 Algemeen

In de voorliggende Voortoets is een eerste globale effectbeschrijving gemaakt aan de hand van het instrument Effectenindicator van de website (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>) van het ministerie van EL&I. Met de Effectenindicator is per habitatype en soort in gebracht in hoeverre deze gevoelig zijn voor verschillende effecttypes. Rond het nieuwe bestemmingsplan Recreatieve Zone Heihorsten is 'landrecreatie' van belang voor de bepaling van effecten.

6.2 Verstoringindicatoren

Om de kwetsbare delen van de Strabrechtse Heide en het Beuven te ontlasten is het masterplan De Heihorsten door de provincie Noord-Brabant aangewezen als concentratiegebied voor recreatie. De achterliggende gedachte hiervan is dat door het concentreren van recreatie in o.a. de recreatieve zone volledig invulling wordt gegeven aan deze doelstelling en daarmee een positief effect op de in het Natura 2000-gebied voorkomende verstoringgevoelige (vogel)soorten wordt gegenereerd. Er zijn echter enkele effectindicatoren die nader bekeken dienen te worden om de noodzaak voor het verkrijgen van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 te kunnen bepalen. Conform de effectindicator van het ministerie van EL&I betreffen dit de factoren oppervlakteverlies, verontreiniging, verstoring door geluid, licht en trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten. In bijlage 2 zijn deze effectindicatoren weergegeven.

Met een eerste aanschouwing op relevante effectindicatoren wordt echter al duidelijk dat er geen sprake is van de effectindicatoren oppervlakteverlies en versnippering, aangezien de recreatieve zone volledig buiten het Natura 2000-gebied ligt. Daarnaast zal ook geen sprake zijn van verstoring door mechanische effecten.

De factoren die mogelijk wel een effect kunnen veroorzaken zijn verontreiniging, verstoring door geluid en lichtverstoring. Daarnaast is het aannemelijk dat de ontwikkeling van het plangebied een verkeersaantrekkende werking van bestemmingsverkeer gepaard zal gaan en daarmee een verhoogde kans op het ontstaan van vermeting en verzuring van de omgeving als gevolg van geproduceerde stikstof.

6.3 Effectbepaling

Onderstaand volgt een inschatting in de mate van relevantie van de effectindicatoren met geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor de Strabrechtse Heide & Beuven. Per effectindicator volgt een korte omschrijving en wordt de relevantie ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling nader beschreven.

6.3.1 Verontreiniging

Er is sprake van verontreiniging indien er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Gelet op de voornemens voor de ontwikkeling van een recreatieve zone met mogelijkheden voor verblijf en extensieve recreatie, zijn geen toenemende concentraties van verontreiniging te verwachten, die mogelijk tot negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen kunnen leiden.

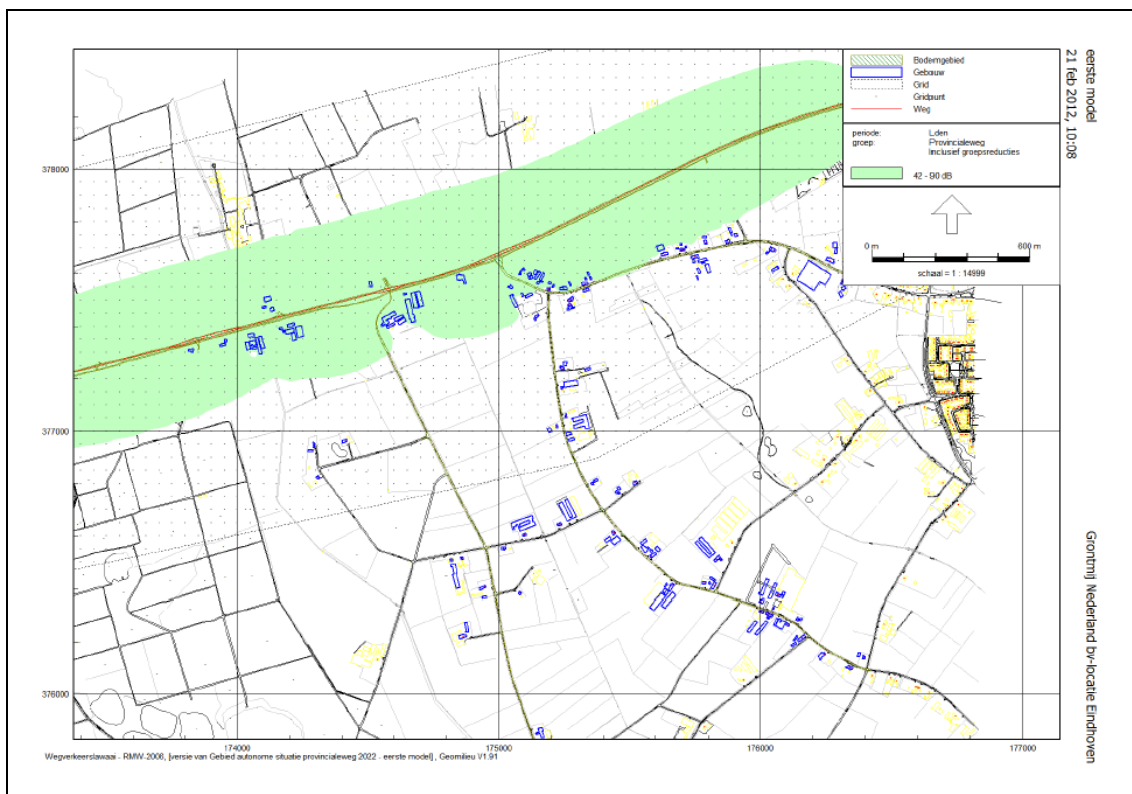
6.3.2 Geluidsverstoring

Geluidsverstoring is een aandachtspunt, zodra er instandhoudingsdoelstellingen voor geluidsgevoelige soorten voor een Natura2000-gebied zijn aangewezen. Uit onderzoek blijkt dat voor

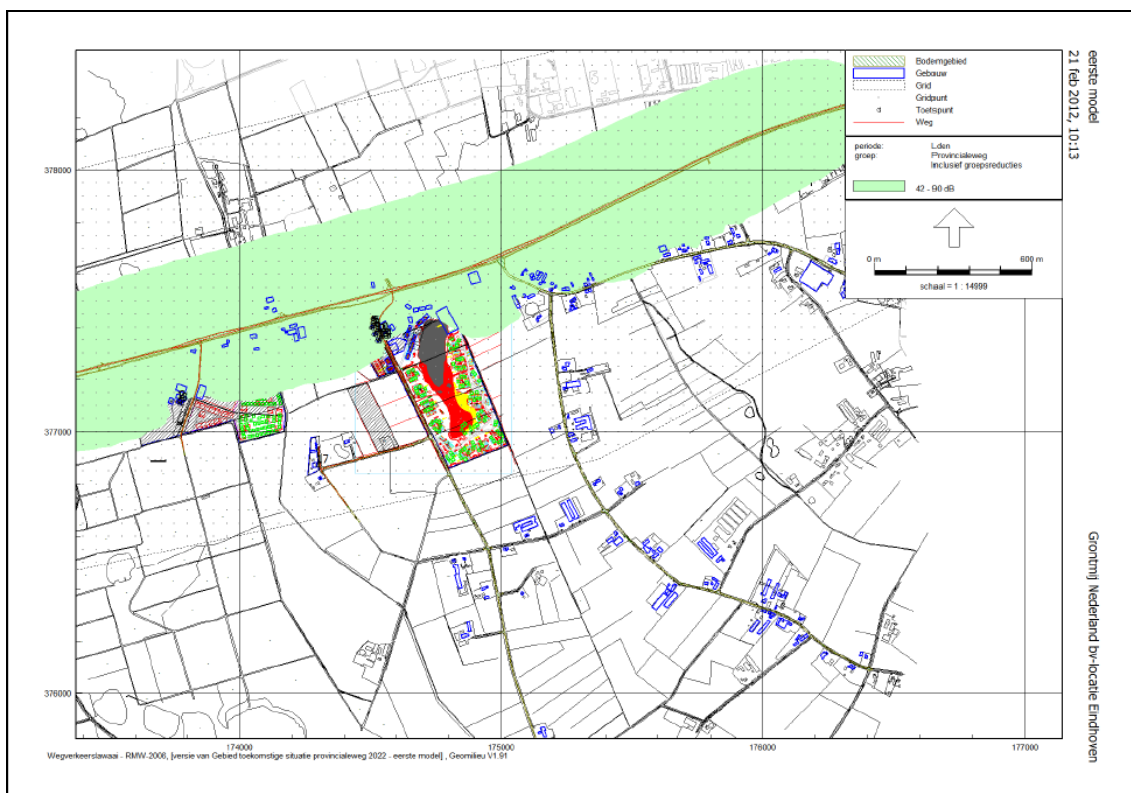
geluidsverstoring van broedvogels een duidelijke drempelwaarde van geluidsverstoring vastgesteld kan worden (Reijnen & Foppen 1991). Voor bosvogels is de drempelwaarde voor verstoring door weg-infrastructuur bepaald op 42 dB(A)_{L_{Aeq} 24h}.

Voor de Strabrechtse Heide & Beuven zijn een drietal geluidsgevoelige vogelsoorten aangewezen, te weten de Kraanvogel, het Woudaapje en de Roerdomp. Het Woudaapje en de Roerdomp betreffen broedvogels die in lage dichtheden rond het Beuven broeden. Het Beuven en de omgeving zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied (zie bruingearceerde deel in bijlage 3). Dit gebied is in concept begrensd op ruim een kilometer afstand van het plangebied. Daarmee blijft geluidsverstoring op ruime afstand van het broedgebied van het Woudaapje en Roerdomp.

Voor de Kraanvogel zijn met name de vochtige heide en het vennengebied (met o.a. het Henneven, Grafven, Platvoetje en Starven) in het zuidelijk deel van de Strabrechtse Heide (met donkergroen weergegeven in bijlage 3) van belang als slaapplek voor de soort. Het gebruik van de recreatieve zone door bezoekers vindt echter niet gedurende de nacht plaats, waardoor geen verstoring van Kraanvogels wordt verwacht. Uit het geluidsonderzoek 'Recreatieve zone De Heihorsten: Akoestische onderzoek wegverkeerslawaai door Grontmij (2011)' is gebleken, dat vergeleken met de autonome situering (zoals weergegeven in figuur 2a) de recreatieve ontwikkelingen (zoals weergegeven in figuur 2b) echter niet zal leiden tot een geluidstoename van meer dan 42 dB(a) binnen het aangewezen vogelrichtlijngebied voor beide soorten. De 42 dB(A) geluidscontouren liggen op afstand van ongeveer 350 á 400 meter van de Somerense Weg en de ten zuiden van deze weg gelegen voorzieningen. Kleine verschillen komen te vervallen met een verkeersaandeel van 0.87% per nachtuur, hetgeen vergelijkbaar is met de huidige verkeersbeweging in de nachtperiode. Negatieve effecten vanuit geluidsverstoring voor de instandhouding van slaapplekken van de Kraanvogel kunnen dan ook worden uitgesloten.

Figuur 2a. Ligging te verwachten geluidscontouren in de autonome situering 2022.

Figuur 2b. Ligging te verwachten geluidscontouren met de voorgenomen ontwikkeling in 2022.

6.3.3 Lichtversterking

Het Woudaapje en de Roerdomp zijn gevoelig voor verstoring door licht. De Kraanvogel is in beperkt gevoelig voor lichtversterking. De broedgebieden van het Woudaapje liggen in lage dichtheden rondom het Beuven op ruim een kilometer afstand van het plangebied. Het tussenliggende gebied bestaat hoofdzakelijk uit bebossing, welke lichtuitstraling vanuit het plangebied en de Somerense weg volledig onderbreekt.

Binnen het aangewezen vogelrichtlijngebied voor de Kraanvogel is tevens geen lichtversterking te verwachten, gelet op een afstand van de recreatieve zone van ongeveer een kilometer tot het rustgebied. Ook hier is sprake van tussenliggende bebossing, waardoor geen licht vanuit het plangebied meer waarneembaar is. Verlichting vanuit bestemmingsverkeer voor de recreatieve zone is zeer extensief gedurende de nachtperiode en vergelijkbaar met het autonome passende verkeer. Per saldo zal hierin dan ook geen verschil optreden. Hierdoor kunnen negatieve effecten vanuit lichtversterking op de geformuleerde instandhoudingsdoelstelling voor de Kraanvogel worden uitgesloten.

6.3.4 Optische verstoring

De toekomstige bezoekers van Recreatieve zone De Heihorsten zullen zich hoofdzakelijk concentreren op de beoogde recreatieve voorzieningen. Dit kan echter anders zijn indien bezoekers in omliggende natuurgebieden gaan recreëren. Hierdoor zou sprake kunnen zijn van een toenemende recreatiedruk op de Strabrechtse Heide & Beuven. Het gaat dan voornamelijk om recreatieve activiteiten op bestaande wegen en paden zoals wandelen, fietsen, hardlopen, mountainbiken, paardrijden etc. Echter, bezoekers zijn gehouden aan openingstijden van natuurgebieden (tussen zonsopkomst en zonsondergang) en mogen zich (net als andere bezoekers van natuurgebieden) niet buiten de opengestelde wandel- en fietspaden begeven. De leefgebieden van verstoringgevoelige diersoorten waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, bevinden zich buiten de verstoringcontouren (zichtafstand) van opengestelde wandel- en fietspaden of zijn dusdanig opengesteld dat recreanten buiten het zichtveld van verstoringgevoelige soorten zijn gebouwd. Negatieve effecten door optische verstoring op geformuleerde instandhoudingsdoelen voor Kraanvogel, Woudaapje en Roerdomp kunnen dan ook worden uitgesloten.

6.3.5 Verzuring

Verzuring van de bodem of het water in Natura 2000-gebieden kan optreden als gevolg van de uitstoot van vervuilende gasen door bijvoorbeeld agrarische bedrijven, fabrieken en (vracht)auto's. De uitstoot bevat onder andere ammoniak (NH_3), zwaveldioxide (SO_2), stikstofoxide (NO_x) en vluchtige organische stoffen (VOS). Deze verzurende stoffen komen via de lucht of het water in de grond (depositie) terecht en leiden daar tot het zuurder worden van het biotische milieu en daarmee een bedreiging voor de duurzame instandhouding van kwetsbare habitattypen. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

Met de realisatie van de recreatieve zone is een aantrekkende verkeerstoename te verwachten ten opzichte van de autonome verkeersbeweging rondom het plangebied, en daarmee een toenemende verzuring van de directe omgeving. Echter, de toename van verzuring dient tevens in de context met het huidige agrarisch gebruik van het plangebied te worden gezien. Het plangebied is momenteel nog in gebruik als landbouwgrond met intensief gebruik. De agrarische functie op bijna 25 ha grond zal in de toekomst komen te vervallen, waardoor verzuringsdruk van het Natura 2000-gebied hierdoor ook zal afnemen. Stikstofdepositie zal nader worden toegelicht onder vermessing, gelet op de raakvlakken van verzuring met stikstofdepositie en bemesting.

6.3.6 Vermesting

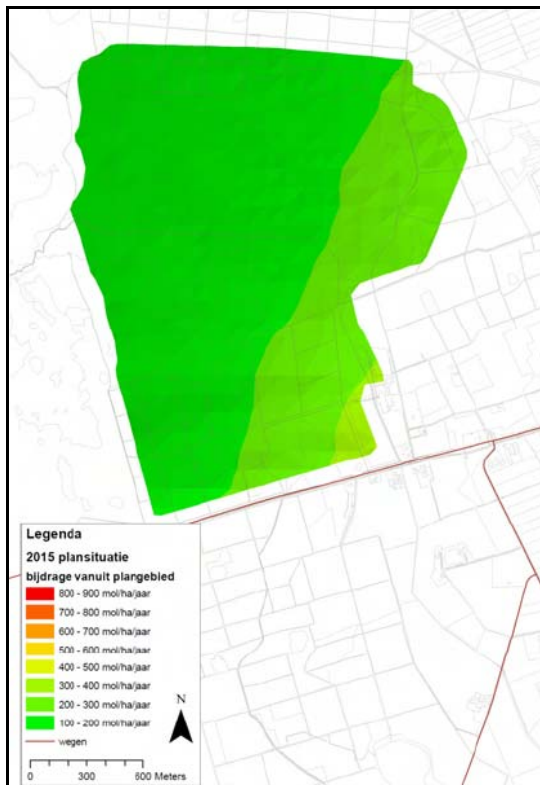
Naast verzuring zorgt de depositie van N-verbindingen (ammoniak en stikstofoxiden) tevens voor vermessing. Vermesting is de 'verrijking' van ecosystemen met name door stikstof en fosfaat. Het kan gaan om aanvoer door de lucht waarbij droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden ontstaan of de directe aanvoer door het oppervlaktewater van nitraat- en fosfaat. Aangezien er zeer nabij het beschermde gebied een toenemende verkeersontwikkeling zal plaatsvinden, wordt vermessing vooral veroorzaakt door de aanvoer van stikstof door de lucht (droge en natte neerslag van stikstof).

Veel beschermde habitattypen in de Natura 2000-gebieden ontwikkelen zich optimaal in relatief voedselarme omstandigheden waarbij de groei wordt gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstofdepositie is dat deze extra stikstof, extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten, evenals de aanwezigheid en de kwaliteit van het leefgebied van diersoorten, die aan voedselarme habitats gebonden zijn. Derhalve zijn voor habitattypen Kritische Depositiewaarden (KDW) opgesteld (Dobben & Van Hinsberg 2008), met voor ieder habitatype een drempelwaarde met betrekking tot draagkracht aan stikstofdepositie. De KDW zijn vervolgens gebruikt om te bepalen of de te verwachten verkeerstoename ook daadwerkelijk met negatieve effecten voor kwetsbare habitattypen gepaard zal gaan.

In het kader van de MER-procedure voor projectlocatie de Heihorsten is door Grontmij Nederland B.V. reeds een stikstofdepositieberekening uitgevoerd ('Onderzoek luchtkwaliteit en stikstofdepositie Heihorsten', Grontmij, d.d. 21 december 2009). Aan de hand van een selectie aan invoergegevens en een modelberekening met KEMA Stacks, zijn de contouren van te verwachten stikstofdepositie bepaald. Voor de luchtkwaliteit zijn de autonome situaties voor de toetsjaren 2009, 2011, 2015 en 2020 berekend. Voor de planrealisatie zijn de toetsjaren 2015 en 2020 gehanteerd als uitgangspunt om te kunnen vergelijken met de autonome stikstofdepositie, zonder recreatieve zone.

De resultaten van dit onderzoek zijn vervolgens gebruikt om de ligging van de contouren te vergelijken met de ligging van de kwetsbare habitattypen binnen de Strabrechtse Heide & Beuven. Uit Dobben & Van Hinsberg (2008) blijkt een KDW van 410 Mol N/ha/jr voor de Strabrechtse Heide & Beuven, gebaseerd op de habitattypen 'zeer zwakgebufferde vennen, zwakgebufferde vennen en zure vennen'. In figuur 3 (en vergroot in bijlage 4) is de ligging van de desbetreffende habitattypen weergegeven.

Uit de stikstofdepositieberekeningen blijkt dat de gemodelleerde depositie in 2015 met de te verwachten verkeerstoename een contour toont binnen ongeveer 500 meter tussen de 300 en 400 Mol N/ha/jr (zoals weergegeven in figuur 4). Vervolgens neemt de depositie af naarmate de afstand vanaf deze weg toeneemt. Uit figuur 3 is op te maken dat er zich binnen deze contour enkele vennen bevinden. Gelet op een KDW van 410 Mol N/ha/jr voor deze kwetsbare habitat-

Figuur 4. Te verwachten stikstofdepositie met plansituatie in 2015

Inmiddels is gebleken dat de inputgegevens (de verkeersintensiteiten) van de stikstofdepositieberekeningen van 2009 zijn bijgesteld (zie 'Werknotitie verkeer Heihorsten, Grontmij 2011). Uit de aangepaste input aan verkeersintensiteiten is op te maken dat er een klein verschil in verkeersintensiteit ontstaat. Uit het kleine verschil is op te maken dat de te verwachten stikstofdepositie hierdoor ook nauwelijks zal veranderen. De gehanteerde depositiecontouren uit het onderzoek van 2009 zijn dan ook nog vigerend voor nadere toetsing (zie figuur 4), waardoor negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen voor de kwetsbare habitattypen door vermessing ook met de gecorrigeerde verkeersintensiteiten nog steeds niet te verwachten zijn.

7 Conclusie

Uit de effectenindicator van het ministerie van EL&I is gebleken dat (de externe werking van) recreatie mogelijk negatieve effecten kan veroorzaken op de beschermde habitattypen en (vo-gel)soorten van de Strabrechtse Heide & Beuven. Aangeduide effectenindicatoren betreffen oppervlakteverlies, verontreiniging, vermesting, verzuring, verstoring door geluid, licht en trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten

Er is een inschatting gemaakt van de effecten die naar verwachting zullen optreden op de in concept geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en gebiedsbegrenzing. Geconcludeerd wordt dat ten aanzien van de effecttypen oppervlakteverlies, verontreiniging, optische verstoringen, geluids- en lichtverstoring of mechanische effecten geen effecten optreden op de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Het optreden van significant negatieve effecten kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

Voor de effecttypen vermesting en verzuring door de uitstoot van geoxideerd stikstof vanuit bestemmingsverkeer en daarmee negatieve effecten op de gevoelige habitattypen van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven, geldt dat significant negatieve effecten evenals negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Op grond van de Natuurbeschermingswet en recente jurisprudentie blijkt uit voorliggende Voortoets, dat hierdoor geen noodzaak is tot de uitvoering van een Passende beoordeling, danwel een Verslechteringstoets. Een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 voor de ontwikkeling van de Recreatieve zone De Heihorsten is dan ook niet noodzakelijk.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- H. van Dobben & A. van Hinsberg (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden, toegepast op habitattypen en Natura2000-gebieden. Wageningen, Alterra, Alterrapport 1654. 80 blz.; 1 fig.; 1 tab.; 21 ref.
- Kros J., B.J. de Haan, R. Bobbink, J.A. van Jaarsveld, J.G.M. Roelofs & W. de Vries (2008). Effecten van ammoniak op de Nederlandse natuur. Wageningen, Alterra, Alterrapport 1698. 132 blz; 45 fig.; 9 tab.; 166 ref.
- Ministerie van EL&I (2011). Effectenindicator, Ontwerpbesluiten, Profielendocumenten en beschrijvingen bij Natura 2000-gebieden op website www.minlnv.nl
- Planbureau voor de Leefomgeving, 2010. Depositiekaarten (stikstof (N)) op website www.pbl.nl
- Reijnen M.J.S.M. & R.P.B. Foppen (1991). Effect van wegen met autoverkeer op de dichtheden van broedvogels (hoofdrapport). IBN-rapport 91/1.DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Leersum.

Bijlage 2

Relevante effectindicatoren ELenI

Effectindicator EL&I, geraadpleegd op 06 december 2011.

Effectenindicator

Overzicht effecten op soorten en/of habitattypen.

De selectie is uitgevoerd op gebied 'Strabrechtse Heide & Beuven' en activiteit 'Landrecreatie'.

[< Terug naar zoekopdracht](#)

Storingsfactor

	1	7	13	14	16	17
Stuifzandheiden met struikhei	■	■	⊠	⊠	■	■
Zandverstuivingen	■	■	⊠	⊠	■	■
Zeer zwakgebufferde vennen	■	■	⊠	⊠	■	■
Zwakgebufferde vennen	■	■	⊠	⊠	■	■
Zure vennen	■	■	⊠	⊠	■	■
Vochtige heiden	■	■	⊠	⊠	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	⊠	⊠	■	■
Kraanvogel (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Kraanvogel (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Woudaapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■
Woudaapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■

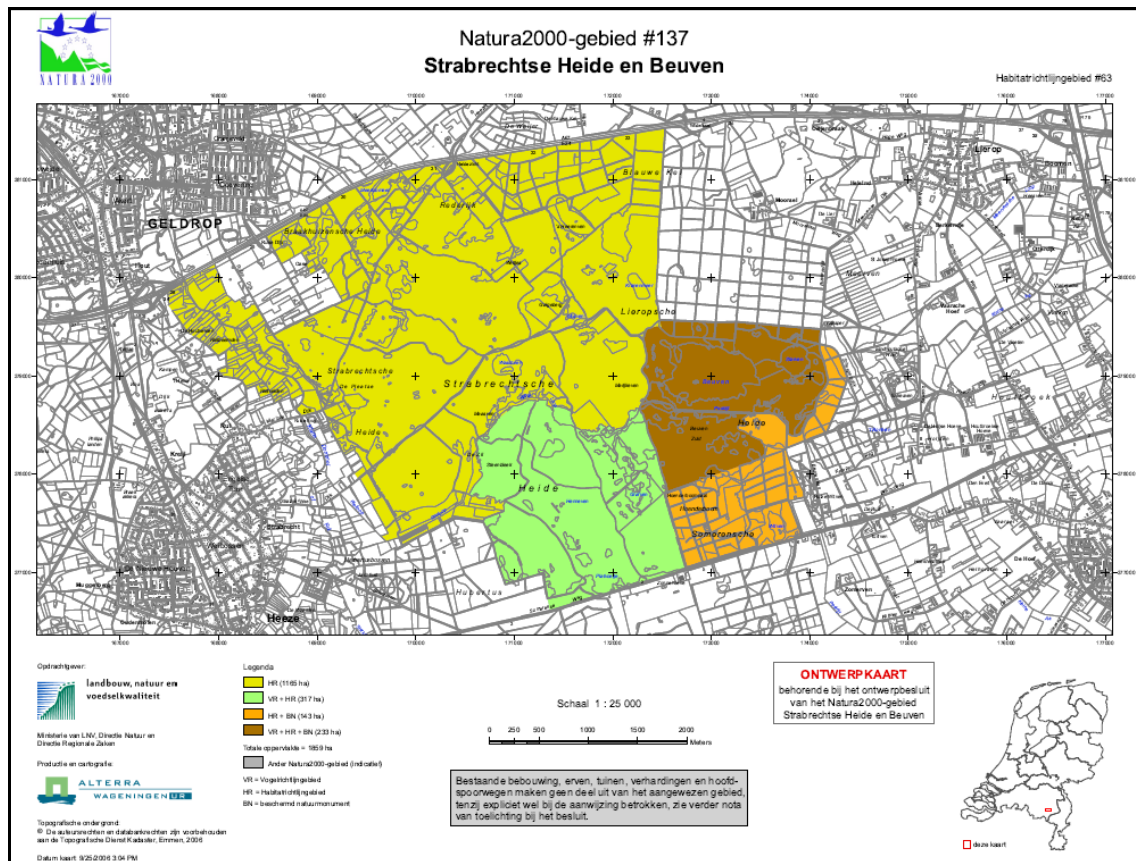
■ zeer gevoelig
 ■ gevoelig
 ■ niet gevoelig
 ⊠ n.v.t.
 ... onbekend

Toelichting

- (1) Oppervlakteverlies
- (7) Verontreiniging
- (13) Verstoring door geluid
- (14) Verstoring door licht
- (16) Optische verstoring
- (17) Verstoring door mechanische effecten

Bijlage 3

Ontwerpkaart Strabrechtse Heide en Beuven

Bijlage 4

Habitattypenkaart Strabrechtse Heide en Beuven

